

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

8.volební období

2020

Pozměňovací návrh

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(ST 556)

1. V části první, Čl. I se za bod 27 vkládají nové novelizační bod č. 28 až 31, které znějí:

„28. V § 28 odstavec 2 zní:

„(2) V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se zakazuje

- a) těžit rašelinu,
- b) těžit nerosty povrchovým způsobem nebo provádět jiné zemní práce, které by vedly k odkrytí souvislé hladiny podzemních vod,
- c) těžit a zpracovávat radioaktivní suroviny,
- d) ukládat radioaktivní odpady,
- e) ukládat oxid uhličitý⁴⁹⁾ do hydrogeologických struktur s využitelnými nebo využívanými zásobami podzemních vod,
- f) provádět geologické a hydrogeologické průzkumné práce, pokud jednotlivé průzkumné objekty nebudou následně vodohospodářsky využity nebo nebudou následně upraveny tak, aby nedocházelo k ohrožení oběhu podzemních vod.“.

29. V § 28 se za odstavec 2 vkládá odstavec 3, který zní:

„(3) V chráněných oblastech přirozené akumulace vod se dále v rozsahu stanoveném nařízením vlády zakazuje

- a) zmenšovat rozsah lesních pozemků,
- b) odvodňovat lesní pozemky,
- c) odvodňovat zemědělské pozemky,
- d) zřizovat či umisťovat stavby vymezené nařízením vlády.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

30. V § 28 odst. 4 se za slovo „vlády“ vkládají slova „ v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany vod,“ a slova „odstavci 2“ se nahrazují slovy „odstavci 2 a 3“.

31. V § 28 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Zákazy podle odstavce 2 písm. a) a b) a odstavce 3 písm. a) a d) se nevztahují na činnosti související s výstavbou vodních nádrží, s úpravami koryt významných vodních toků a s výstavbou jímacích zařízení pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou.“.

Následující novelizační body se přečíslují.

2. V části první, Čl. I se za bod 69 vkládá nový novelizační bod č. 70, který zní:

„70. V § 116 odst. 1 a v § 125a odst. 1 se slova „§ 28 odst. 2“ nahrazují slovy „§ 28 odst. 2 nebo 3“.“

Následující novelizační body se přecházejí.

3. V Části první, Čl. II (Přechodná ustanovení) se doplňuje nový bod č. 8, který zní:

„8. Zákazy podle § 28 odst. 2 a 3, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nevztahují na stavby, zařízení a činnosti, které byly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona v souladu s platnými právními předpisy v užívání nebo provozovány.“

Důvodová zpráva

Důvody vedoucí k předložení tohoto pozměňovacího návrhu jsou jak věcné, tak legislativně technické.

Věcné důvody spočívají ve stále se zvyšující nutnosti **ochrany chráněných oblastí přirozené akumulace vod ("CHOPAV")**. Tyto oblasti jsou nenahraditelné a s ohledem na jejich přírodní charakter a citlivost na vnější zásahy dochází často v případě jejich poškození k nevratným změnám. V těchto oblastech by proto **vodohospodářské zájmy** měly mít **přednost** před jinými hospodářskými aktivitami, jako je například těžba nerostů (štěrků) povrchového způsobem. Právě takový způsob těžby je v příkrém rozporu se zájmy vodního hospodářství, protože v jeho důsledku dochází ke zvýšení zranitelnosti využívaného vodního útvaru, případně ke zhoršení jakosti jímané vody, či dokonce ke ztrátě vody jako takové. Takových příkladů by se dalo uvést určitě ještě daleko více.

Legislativně technické důvody předložení tohoto pozměňovacího návrhu pak spočívají v úpravě stávajícího znění **§ 28 VodZ** ve vztahu k nařízením vlády, která byla vydána na základě zmocnění uvedeného v **§ 18 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon)**, kdy stanovila oblasti, které pro své přírodní podmínky tvoří významnou přirozenou akumulaci vod, jako chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Dále v těchto nařízeních vláda na základě zákonného zmocnění upravila či zakázala činnosti, které v těchto chráněných oblastech ohrožují vodohospodářské poměry.

Jedná se o tato nařízení vlády :

- Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy (účinnost 1.1.1979), (dále jen „Nařízení č.40“),
 - Nařízení vlády č. 10/1979 S., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Brdy, Jablunkovsko, Krušné hory, Novohradské hory, Vsetínské vrchy a Žamberk-Králíky (účinnost 1.4.1979), (dále jen „Nařízení č.10“),
 - nařízení vlády č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy (účinnost 1.1.1982), (dále jen „Nařízení č.85“),
- (dále společně jen „Nařízení“).

Zákon č.138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), byl jako celek zrušen s přijetím nového VodZ, ale všechna výše uvedená vydaná nařízení zůstala nadále v platnosti. Nový VodZ obsahuje úpravu CHOPAV včetně zmocnění k vydání nařízení vlády v § 28.

Takový postup je sice možný, ale je nezbytné, aby staré nařízení vlády odpovídalo novému zmocnění. Tak se ovšem v případě CHOPAV nestalo.

Konkrétně jednotlivá nařízení omezují výstavbu v CHOPAV, aniž by pro to existoval zákonný podklad. Jelikož se jedná o primární povinnost, respektive zákaz jednání, které je obecně dovolené (nemusí se vždy jednat o stavby vyžadující stavební povolení), musí být takový zákaz stanoven v zákoně.

Předložený pozměňovací návrh tak v zákoně doplňuje výslovné zmocnění, aby vláda nařízením zakázala zřizování a umístování staveb. Tím bude rozpor vyřešen.

V první řadě tedy navrhuje **doplnit výslovné zmocnění omezit výstavbu** a umístování staveb v CHOPAV, a to v rozsahu, který stanoví nařízení vlády (jak se ostatně již dnes bez právního základu děje).

Dále navrhuje dosavadní odstavec 2 rozdělit na odstavce 2 a 3, přičemž zakazy uvedené v odstavci 3 bude možné nařízením vlády zmírňovat a zpřesňovat, zatímco ty uvedené v odstavci 2 jsou ze své povahy pevné (jen stěží si lze představit, že by nařízení vlády v určitém rozsahu umožňovalo v CHOPAV ukládat radioaktivní odpady apod..

Kompetence pro MŽP udělovat individuální výjimky zůstává zachována. Dosavadní znění zákona však nestanovuje žádná kritéria a limity pro povolení výjimky, což je nežádoucí stav. Nově se tedy zpřesňují případy, kdy může být udělena, a to „v případech, kdy jiný **veřejný zájem** převažuje nad zájmem ochrany vod“. Zákon tak nadále poskytuje poměrně široký prostor pro správní uvážení, jakým veřejným zájmům má být v daném případě dána přednost, tj., zda bude dána přednost jinému veřejnému zájmu – například těžbě rašeliny – před veřejným zájmem na ochraně CHOPAV.

Je také doplněna **nová zákonná výjimka** pro “činnosti související s výstavbou vodních nádrží, s úpravami koryt významných vodních toků a s výstavbou jímacích zařízení pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou“. Toto řešení navrhuje, protože samotný postup udělování výjimek je poměrně administrativně náročný (o každé výjimce musí rozhodnout vláda) a je tedy žádoucí, aby tyto záměry, které ze své podstaty slouží k lepšímu hospodaření s vodou, nemusely být formálně projednávány.

Přechodná ustanovení zachovává současný stav, tedy stavby, zařízení a činnosti, které byly zřízeny, užívány nebo provozovány. Upravené ustanovení tedy platí pouze do budoucna. (Dlužno však dodat, že takových případů by mělo být minimální množství, vzhledem k tomu, že do zákona je v podstatě přejímáno znění nařízení.)

Dle názoru předkladatele nelze předpokládat negativní vliv na podnikatelské aktivity na území CHOPAV. Jak bylo výše řečeno, okruh zakázaných činností se prakticky nemění, navíc v případě, kdy jiný veřejný zájem bude dle dotčených subjektů převažovat nad zájmem ochrany vod, mohou tyto požádat ve smyslu §28 odst.8 VodZ o udělení výjimky MŽP.